

# K VYUŽITÍ UKOŘISTĚNÉ CHEMICKÉ TECHNIKY A MATERIÁLU

Válka bude vyžadovat k zabezpečení úspěšné bojové činnosti vojsk včasné přisun materiálu a všeho potřebného pro život a činnost vojsk. K tomu bude třeba organizovat rychlé opravy poškozené bojové techniky a materiálu, jejich včasné navrácení vojskům a rychlé zásobování, které rozhodujícím způsobem může ovlivnit výsledek boje a operace.

Základním zdrojem zásobování ČSLA je naše národní hospodářství. Kromě toho mohou vojska využívat místních zdrojů, vyrábět potřebné předměty ve vlastních dílnách a využívat všech druhů materiálních prostředků, které zanechal nepřítel na bojišti.

I když tyto zdroje jsou pomocného charakteru, mohou hrát ve válce značnou úlohu, neboť přisun zásob ze zápolí bude značně obtížný. Zvláště důležitým zdrojem bude získávání a využívání ukořistěné techniky a materiálu. Jejich úloha vynikne zejména při ničení vezených zásob nebo nebudou-li realizovány včas přísuny zásob techniky a materiálu, ať již z důvodu nedostatku kapacity dopravních prostředků, nebo zničených komunikací.

Předpokládáme, že při hromadném použití zbraní hromadného ničení, moderní bojové techniky a soudobých způsobů vedení boje a operace bude podstatně vyšší množství ukořistěného materiálu. To bude klást i vyšší požadavky na jeho zajišťování, prověřování, třídění, odsunování i využívání. Možnost okamžitého použití ukořistěné techniky a materiálu bude ovlivňovat též úmyslné i neúmyslné zamoření. Půjde zejména o omezené možnosti využívání u jednotek prvního sledu, které nebudou mít dostatek sil a prostředků

k prověření nezávadnosti ukořistěného materiálu. (Kořist podrobně charakterizuje služební předpis Týl-2-4 „Kořistní služba“ a stanoví zásoby pro její využití.) Tyto zásady platí plně i pro využití ukořistěné chemické techniky a materiálu k úhradě tabulkového chemického materiálu a techniky.

Hlavním předpokladem pro správné a efektivní využití ukořistěné techniky a materiálu je požadavek, aby příslušní funkcionáři chemického vojska měli přehled o to, jaké prostředky a k jakým účelům mohou využít, kde mohou počítat s jejich výskytem a jaká opatření mají k jejich využití organizovat. Tzn. aby znali dokonale chemickou techniku a materiál hlavních armád NATO, jejich takticko-technická data, organizační začlenění, zásady a způsoby jejich použití. Dále aby měli přehled o rozmístění závodů, skladů, podniků, opravárenských závodů na zájmovém území nepřítel, z kterých mohou získat upotřebitelnou techniku, materiál, náhradní díly, správkový a spotřební materiál.

V tabulce uvádíme orientační přehled techniky a materiálu, který můžeme využít k úhradě tabulkové chemické techniky a materiálu. Tabulka není vyčerpávající, protože prozatím nemáme k dispozici všechny potřebné údaje. Abychom získali všechny potřebné údaje a podchytili všechny významnější zásoby a výskyty tohoto materiálu, musíme získávat potřebné zprávy, pravidelně je vyhodnocovat a přehledy doplňovat a upřesňovat.

Druhým předpokladem pro úspěšné využití ukořistěné chemické techniky a materiálu je požadavek, aby na příslušných

Tabulková vojenská technika a materiál

Tabulka

| Druh techniky a materiálu                    |                                                                                                                             | Je ve vý-<br>zbroji<br>armády | Využití                                                                                                                                                                          |
|----------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Skupina                                      | technika, materiál                                                                                                          |                               |                                                                                                                                                                                  |
| 1                                            | 2                                                                                                                           | 3                             | 4                                                                                                                                                                                |
| Prostředky radiálního a chemického průzkumu  | Průkazníkové křidy M7, M7A1                                                                                                 | USA,<br>Francie               | K vedení chemického průzkumu (detekce BOL) pozorovateli – signalisty, jednotkami radiálního a chemického průzkumu<br><br>Pro radiální průzkum a kontrolu radioaktivního zamoření |
|                                              | Průkazníkové papíry M6, ABC M8                                                                                              | USA<br>Francie                |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Průkazníkový prášek                                                                                                         | NSR                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Průkazníková barva M1, M5, M9A2, M18A1, M30A1                                                                               | USA<br>Francie                |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Polní chemická laboratoř M10A1                                                                                              | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Automatické průkazníky M6A1, E41, LOPAIR, SHOPAIR, M8                                                                       | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Rentgenometr IM-174/RD                                                                                                      | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Rentgenometr AN/PDR-39                                                                                                      |                               |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Rentgenometr-radiometr AN/PDR-27                                                                                            |                               |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Vojсковý přístroj radiálního průzkumu TOTAL 6109A                                                                           | NSR                           |                                                                                                                                                                                  |
| Prostředky protichemické ochrany jednotlivce | Rentgenometr-radiometr FH 40T                                                                                               | NSR                           | K úhradě potřeby prostředků PCHOJ                                                                                                                                                |
|                                              | Ochranné masky: M17, M17A1, M9, M9A1, M10, M11A1, M12, ABC-M21, M2-10A1-6, M14A2                                            | USA<br>NSR                    |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | ABC-54, ABC-65                                                                                                              | Francie                       |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | ANP-51 M53                                                                                                                  | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Izolační přístroje M13, M15, M20                                                                                            | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Ochranná kapuce M6A2                                                                                                        | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Resuscitátor E21                                                                                                            | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Filtrační ochranné oděvy A, B                                                                                               | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Izolační protichemický plášť M2                                                                                             | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Protichemická pláštěnka                                                                                                     | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Izolační ochranný oděv M3, M5                                                                                               | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Lehký ochranný oděv MK 66                                                                                                   | Francie                       |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Ochranný oděv MK 63                                                                                                         | Francie                       |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Těžký ochranný oděv MK 67                                                                                                   | Francie                       |                                                                                                                                                                                  |
| Prostředky kolektivní ochrany                | Filtroventilační zařízení: M6A1 GED, M6A1 MED, M9 GED, M9A2 EMD, M10 GED, M10A2 EMD, M11 GED, M11A2 EMD, M12 GED, M12A2 EMD | USA                           | Ke kolektivní ochraně pro protichemické úkryty                                                                                                                                   |
|                                              | Polní přenosný úkryt XM51                                                                                                   | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
| Dozimetry a vyhodnocovací soupravy           | Samoodčítací dozimetry IM-93/PD, IM 9/PD                                                                                    | USA                           | Ke kontrole radioaktivního ozáření osob                                                                                                                                          |
|                                              | Nabíjecí souprava RR-1578/PD                                                                                                | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Souprava skleněných dozimetrů DT-60/PD, s vyhodnocovacím zařízením                                                          | USA                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Souprava samoodčítacích dozimetrů FH – 39                                                                                   | NSR                           |                                                                                                                                                                                  |
|                                              | Automatický signální dozimetr TOTAL 6119                                                                                    |                               |                                                                                                                                                                                  |

| Druh techniky a materiálu       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Je ve vý-<br>zbroji<br>armády                      | Využití                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Skupina                         | technika, materiál                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                    |                                                                                                                                                                                                                          |
| 1                               | 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 3                                                  | 4                                                                                                                                                                                                                        |
| Prostředky pro speciální očistu | Odmořovací látky:<br>- stabilizované chlorové vápno STB<br>- roztok DANC<br>- roztok DS2<br>- emulzní čisticí prostředky MIL-C-179-GUNK a PS 751<br>- chlornan vápenatý HTH, chlornan sodný, chloramin T, dichloramin T<br>Odmořovací prostředky:<br>- přenosné odmořovací přístroje M11, M59, M62<br>- odmořovací automobily M3A3, M9<br>- odmořovací soupravy M12A1, M8A2, MB-3, MB-1<br>DE 6001-F4 | USA<br><br>USA<br>Francie<br>USA<br>USA<br>Francie | Pro speciální očistu k úhradě chlornanu vápenatého a odmořovacích roztoků číslo 1 a 2<br><br>Pro speciální očistu k úhradě souprav AOS a přenosných rozstřikovačů.<br><br>K úhradě speciálních vozidel ARS, soupravy MKS |
| Opravné prostředky              | Soupravy pro opravu ochranných masek M11, M8, M3                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | USA                                                | Pro opravy ochranných masek, popř. ochranných plášťů a protichemických oděvů                                                                                                                                             |
| Zadýmovací prostředky           | Ruční dýmový granát M15, AN-M8                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | USA                                                | K zadýmování na taktickém stupni                                                                                                                                                                                         |
|                                 | Puškový dýmový granát M9A1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Ruční a puškový dýmový granát M34                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Puškový dýmový granát M23A2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Puškový dýmový granát M23                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Dýmovnička M5                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Plovoucí dýmovnička AN-M7                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |
|                                 | Dýmový generátor M3, M3A2, M3A1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | USA                                                |                                                                                                                                                                                                                          |

#### Ostatní technika a materiál

| Prostředek                                                                      | Výskyt                                                                               | Využití                                                    |
|---------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------|
| Chlorové vápno                                                                  | Potravinářské závody, zemědělské podniky, sklady apod.                               | Odmořování bojové techniky dopravních prostředků, terénu   |
| Chlornan sodný                                                                  | Papírny, celulóžky, textilní a chemické továrny, potravinářské závody apod.          |                                                            |
| Chloraminy                                                                      | Mlékárny, pivovary, zemědělské podniky, chemické továrny, sklady apod.               | Odmořování BT, povrchu těla a výstroje a dalšího materiálu |
| Hydroxid sodný (drasel-<br>ný), soda, potaš, alkalická<br>odmašťovač (P3 apod.) | Chemické a tukové závody, sklárny,<br>strojírenské závody, sklady, drogerie<br>apod. | Pro speciální očistu                                       |
| Čpavek, čpavková voda                                                           | Chemické závody, plynárny, textilní zá-<br>vody apod.                                | Pro odmořování BT                                          |

| Prostředek                                                                                           | Výskyt                                                                                                                                                                                               | Využití                                                                                                           |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Chemická okysličovadla                                                                               | Chemické závody, textilní továrny apod.                                                                                                                                                              | Pro odmořování                                                                                                    |
| Smáčeďla, mýdlo, namá-<br>čecí a prací prostředky                                                    | Chemické a textilní závody, prádelny,<br>drogerie, sklady apod.                                                                                                                                      | Pro speciální očistu                                                                                              |
| Organická rozpouštědla                                                                               | Chemické závody, lakovny, chemické<br>čistírny, drogerie, sklady apod.                                                                                                                               | Pro speciální očistu                                                                                              |
| Akumulátory, baterie,<br>monočlánky, žárovky,<br>tranzistory, odpory a jiné<br>elektronický materiál | Elektrotechnické závody, výroby aku-<br>mulátorů a baterií, elektroobchody,<br>elektroopravny, autoopravny, sklady<br>apod.                                                                          | Zdroje do přístrojů<br>radiačního a chemic-<br>kého průzkumu a jiné<br>techniky, náhradní<br>součástky pro opravy |
| Náhradní díly a různý<br>správkový materiál, nářa-<br>dí                                             | Opravy automobilů, čerpadel, pryžo-<br>vého materiálu, materiálu z umělých<br>hmot, výrobní závody a jejich údržbář-<br>ské dílny, sklady a prodejny náhradních<br>díků a řemeslnických potřeb apod. | Pro úhradu náhrad-<br>ních díků, součástek<br>a správkového mate-<br>riálu v chemických<br>dílnách                |
| Dílenská a opravárenská<br>zařízení pojiždná i stacio-<br>nární                                      | Komunální služby, autoopravny, údrž-<br>bářské dílny v průmyslových závoděch<br>apod.                                                                                                                | K úpravě nebo k do-<br>plňování opravářských<br>zařízení                                                          |
| Postřikovací automobily<br>protipožární stříkačky<br>apod.                                           | Komunální technické služby ve městech,<br>požární sbory v obcích apod.                                                                                                                               | K úhradě speciálních<br>vozidel ARS (ACHR),<br>ČV 25                                                              |
| Stacionární zařízení<br>k umývání automobilů<br>a jiné techniky                                      | Mycí linky v autoservisech, v doprav-<br>ních podnicích apod.                                                                                                                                        | Pro speciální očistu<br>BT a dopravních pro-<br>středků přímo na<br>místě                                         |
| atd.                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                   |

stupních velení byl dostatek speciálně připravených odborníků — instruktorů, kteří by byli schopni vysvětlit určeným obsluhám použití ukořistěné techniky a materiálu.

K tomu je vhodné mít funkční vzorky nebo alespoň návody pro obsluhu (použití) příslušné techniky a materiálu a odborníky, kteří by v krátkodobých kurzech tyto instruktory připravovali.

Dalším předpokladem pro využití ukořistěné techniky a materiálu je prověření její nezávadnosti, tj. zda není zamořená a zda je provozuschopná. Bez prověření je zakázáno jejich využití.

Jakou ukořistěnou techniku a materiál můžeme na jednotlivých stupních velení používat stanoví služební předpis Týl-2-4. U ukořistěné chemické techniky a materiálu jsou to na stupni útvar a svazek

prostředky protichemické ochrany jednotlivce, prostředky radiačního a chemického průzkumu a prostředky k vykonání speciální očisty.

Kořistní služba je v ČSLA organizována a za plnění úkolů kořistní služby odpovídá velitel. Řídícím orgánem pro zabezpečení stanovených úkolů je zástupce velitele pro tyl. Výkonným orgánem jsou kořistní jednotky. Na stupni útvar a svazek nejsou organické kořistní jednotky — jsou vyčleňované podle potřeby z počtu vlastních sil. Na vyšších stupních velení jsou organické kořistní jednotky.

Ke zjištění výskytu kořistního materiálu, jeho přibližného množství, druhu a stavu organizujeme průzkum. Podle druhu dělíme kořistní průzkum na všeobecný a odborný. Všeobecný kořistní průzkum vedou všechny orgány kořistní služby. Odborný kořistní průzkum organizujeme podle po-

třeby a vysíláme do prostorů, v kterých jsme zjistili sklad určitého druhu materiálu, vhodná výrobní nebo opravářská zařízení, nové druhy vojenské techniky apod. Zpravidla zjišťuje:

- technický stav a použitelnost jednotlivých druhů techniky a materiálu;
- druh a rozsah zamoření skladů, úseků a objektů radioaktivními a otravnými látkami, bojovými biologickými prostředky, zaminování objektů, možnosti jejich speciální očištění nebo odminování;
- možnosti využití ukořistěné techniky, materiálu a zařízení a obnovení jejich činnosti.

Na kořistním průzkumu techniky a materiálu, který patří do kompetence chemického vojska, se podílí kromě jednotek chemického vojska a radiálního průzkumu i jiní specialisté chemického vojska, jako chemičtí zbrojníci, instruktoři, obsluhy speciální techniky apod.

Organické kořistní jednotky jsou na stupni vševojsková armáda a front.

Kořistní rota (A) má ve své struktuře dvě družstva radiálního a chemického průzkumu a v četě pro ženijní, spojovací a chemický materiál dvě družstva pro chemický materiál. Kořistní prapor (F) má četu chemické ochrany o dvou družstvech radiálního a chemického průzkumu a dvou družstvech speciální očištění, (s vozidly ARS), ve třech kořistních rotách je po jednom družstvu radiálního a chemického průzkumu a v četě ženijního, spojovacího a chemického materiálu po dvou chemických družstvech o třech osobách. V kořistních skladech je oddělení převýšovací a odsunu a oddělení třídění materiálu.

Družstva radiálního a chemického průzkumu u těchto jednotek budou kromě svých úkolů plnit i úkol průzkumu výskytu kořistního materiálu a kontroly radioaktivního a chemického zamoření veškeré ukořistěné bojové techniky a materiálu. V případě hromadného výskytu kořistního materiálu, když nebude kapacita družstev radiálního a chemického průzkumu stačit ke kontrole zamoření, budou se na této kontrole podílet i pozorovatelé, signalisté ostatních kořistních jednotek.

Chemická družstva čet pro ženijní, spojovací a chemický materiál shromažďují kořistní chemickou techniku a materiál a předávají jej skladům kořistního ma-

teriálu. Podílejí se též na sběru chemického materiálu, který zanechala vlastní vojska na bojišti.

Ukořistěný (zanechaný) materiál třídí oddělení pro třídění materiálu. Zde by měli být speciálně vycvičení vojáci (chemičtí zbrojníci, skladníci) pro hodnocení použitelnosti ukořistěné chemické techniky a materiálu. Hlavním úkolem třídění chemické techniky a materiálu v kořistních skladech je rozřazení chemické techniky a materiálu na využitelné pro zabezpečení vojsk přímo nebo po opravě a na materiál a techniku k odsunu na teritorium.

Jednotky speciální očištění čtyř chemické ochrany kořistní jednotky jsou určeny pro speciální očištění jednotek a pro speciální očištění ukořistěné (zanechané vlastní) techniky a materiálu. Speciální očištění této techniky a materiálu probíhá před jeho předáním do kořistního skladu ke třídění a odsunu.

Chemickou techniku a materiál, který jsme z kořisti použili k úhradě ztrát a pro doplnění stanovených zásob, bereme do evidence.

V otázkách využití kořistního materiálu a techniky musí NCHS (NCHV) trvale spolupracovat s orgány týlu, pověřenými řízením kořistní služby na příslušném stupni velení. NCHV armády a frontu (jejich materiální orgány) se podílejí na odborném řízení kořistních jednotek armády a frontu, navrhuji způsob využití kořistní techniky a materiálu k zabezpečení vlastních vojsk. Pro co nejúplnější přehled o možnostech získání kořistního materiálu klademe požadavky zpravodajským a průzkumným orgánům na dodání co nejpodrobnějších údajů o rozmístění nepřátelských skladů, zařízení a všech dalších údajů, které mají vliv na možnosti získání kořistního materiálu.

Včasné a správné využívání ukořistěné chemické techniky a materiálu může dostatečně usnadnit zásobování vojsk chemickou technikou a materiálem. Vojska mohou používat po prověření nezávadnosti a se souhlasem příslušného velitele (svazku, armády, frontu) i další ukořistěnou techniku a materiál (která jsem neuvedl), je-li to nutné ke splnění bojového úkolu. Využití této kořisti je nutné hlásit nadřízenému s uvedením množství kořisti vzaté do příjmu a množství spotřebované kořisti.